

Національний університет
фізичного виховання і спорту України

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

XVIII Міжнародної студентської
наукової конференції
«Спорт та сучасне суспільство»

Київ 2025

УДК: 796:316.3(063)

Спорт та сучасне суспільство: Збірник тез доповідей XVIII Міжнародної студентської наукової конференції, 28 березня 2025 року [Електронний ресурс]. – К., 2025. – 96 с.

У збірнику представлені тези з питань: актуальні проблем підготовки спортсменів, соціальні, правові та організаційно-управлінські аспекти розвитку сучасного спорту, новітні тренди оздоровчо-рекреаційної рухової активності та фізичного виховання різних груп населення..

Матеріали збірника представляють теоретичний і практичний інтерес для докторантів, аспірантів, здобувачів ступенів бакалавра та магістра, тренерів, спортсменів, викладачів, науково-педагогічних працівників, студентів.

Редакційна колегія:

Байрачний О. В., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Безмилов М. М., д-р. фіз.виховання і спорту, доц.

Бобровник В. І., д-р. фіз.виховання і спорту, проф.

Борисова О. В., д-р. фіз.виховання і спорту, проф.

Булгакова Т. М., канд. пед. наук, доц.

Гончаренко Є. В., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Гринь О. Р., канд. пед. наук, проф.

Дудорова Л. Ю., д-р. пед. наук, проф.

Кропивницька Т. А., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Маринич В.Л., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Пальчук М. Б., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Петренко Г. В., канд. пед. наук, доц.

Приймак М.М., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Прокопенко А. О., д-р. філософ. ФКС

Русанова О. М., д-р. фіз.виховання і спорту, доц.

Салямін Ю. М., канд. пед. наук, доц.

Сергієнко К. М., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Усиченко В. В., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Футорний С. М., канд. мед. наук, д-р. фіз.виховання і спорту, проф.

Шутова С. Є., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Яковенко О.О., канд. фіз.виховання і спорту, доц.

Тези пройшли перевірку з використанням сервісу пошуку плагіату StrikePlagiarism.

Рекомендовано Вченою радою Національного університету фізичного виховання і спорту України, протокол № 13 від 24.04.2025 р.

МАЙФЕЛЬД А., СЕРЕБРЯКОВ О., БЕКАР С. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ВІДБОРУ СУДДІВ У ХОКЕЇ З ШАЙБОЮ 55

МАРЧУК А. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ АНТИДОПІНГОВИХ ЗАХОДІВ У СУЧАСНОМУ СПОРТІ: МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД 57

ПАВЛЮК Д., КРОПИВНИЦЬКА Т. СИСТЕМА РЕЗЕРВНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ ТЕНІСУ) 59

ПОЛЩУК В., КОНОВАЛ Ю. ВЕЛОСИПЕДНИЙ СПОРТ У ГОНКАХ НА ТРЕКУ В ПРОГРАМІ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР 61

СЛАБОСПИЦЬКА С. СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ РЕПУТАЦІЄЮ СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА СПОРТСМЕНІВ В УКРАЇНІ 63

СМЕТАНЮК А., ГОНЧАРЕНКО Є. АДАПТИВНИЙ СПОРТ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ОСІБ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА 65

ТУЛЯНКІН Д., ДУДОРОВА Л. РОЗВИТОК РОЛИКОВОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ 67

ШІ ЦЗЯСИН, ТУ ХАОЧЖЕ, ПЕТРЕНКО Г. ТЕНІС У КИТАЇ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ 69

РОЗДІЛ III

НОВІТНІ ТРЕНДИ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП

БОБРЕНКО С., МЕДВЕДЧУК В. ОСОБЛИВОСТІ ХАРЧУВАННЯ ЖІНОК ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ ФІТНЕСОМ СИЛОВОЇ СПРЯМОВАНOSTI 72

ВОВЧУК П., ЛОПАЦЬКИЙ С. ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНАЖЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ В ПРОЦЕСІ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ЯК ЗАСІБ НОРМАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ОСІБ МОЛОДОГО ВІКУ 74

ДЖУРЯК Д. РУХОВА АКТИВНІСТЬ У ФОРМУВАННІ ЕСТЕТИЧНОГО ІДЕАЛУ ОСОБИСТОСТІ ЛЮДИНИ 76

ДРОБОТ Ю. РУХОВА АКТИВНІСТЬ ТА ІНДЕКС БЛАГОПОЛУЧЧЯ УЧНІВ 8-9 КЛАСІВ 77

КОЛОМІЄЦЬ Д., ЛОПАЦЬКИЙ С. ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЗАСОБИ ЙОГО КОРЕКЦІЇ 79

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ВІДБОРУ СУДДІВ У ХОКЕЇ З ШАЙБОЮ

Майфельд А., Серебряков О., Бекар С.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Вступ. Хокей з шайбою – один з найпопулярніших і найдинамічніших видів спорту в світі, що висуває високі вимоги до діяльності суддів. Тренери, гравці та вболівальники очікують проведення кожного матчу без ексцесів, тому оцінюють кожен рух арбітрів на льоду. Критично важливим етапом формування суддівського корпусу є відбір та підготовка суддів. Підготовка суддів сприяє покращенню якості гри, оскільки зумовлює принцип Fair play між командами. Наявна система відбору в Україні є застарілою та має ряд проблем, що впливають на рівень суддівства.

Мета роботи. Дослідження актуальних проблем підготовки та відбору суддів у хокеї з шайбою, та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення з метою підвищення якості суддівства та сприяння професійному зростанню молодих арбітрів.

Методи дослідження. Аналіз науково-методичної літератури та Інтернет-ресурсів.

Результати дослідження та їх обговорення. Судді в хокеї з шайбою є невід’ємною частинкою будь-якого матчу. Бути суддею – велика відповідальність, адже це людина, що безпосередньо може впливати на результат. Можна зазначити, що питання відбору та підготовки суддів в хокеї з шайбою досить погано вивчене, хоча в інших видах спорту (баскетбол, гандбол, футбол) є багато наукових праць.

Відповідно до пункту 2.12 «Теорія та практика суддівства спортивних змагань» Навчальної програми для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності з хокею з шайбою вихованці дитячо-юнацьких спортивних шкіл готуються до ролі суддів спортивних змагань. Отримати категорію юного судді можна через подачу заяви до Всеукраїнської громадської організації «Федерація хокею України», після чого необхідно проходити щорічні збори та тестування.

У 2019 році стартувала програма підготовки юних арбітрів, що включала лекційні та практичні заняття. Це дозволило отримати непогані результати, проте в умовах війни програма реалізовується не так якісно. Аналізуючи ситуацію в українському хокеї, неможливо не побачити поступове збільшення середнього віку спортивних суддів. Всього реєстр спортивних суддів України після закінчення сезону 2018/2019 налічував 113 осіб. В поточному сезоні 2024/2025 реєстр налічує 72 особи, з яких юні арбітри складають лише – 5%. Цей факт описує ще одну проблему – зменшення загальної кількості суддів через початок повномасштабної війни [3].

Існує низка інших проблем, що впливають на ефективність роботи арбітрів:

1. Відсутність єдиної системи відбору та підготовки. Відсутність загальних стандартів та різноманітність підходів роблять процес підготовки нерівномірним та залежним від місцевих ресурсів. Наприклад, федерація хокею Канади пропонує систему підготовки суддів за рівнями, починаючи з онлайн-курсу "Intro to Officiating". Цей курс охоплює основи правил гри, ролі та обов’язки арбітра, а також процедури суддівства. Після завершення курсу юні арбітри можуть отримати сертифікацію рівня 1 або 2 та реєструватися для роботи на офіційних матчах [5].

2. Відсутність конкуренції. Конкуренція є одним із ключових факторів розвитку у будь-якій сфері, включаючи суддівство. Через відсутність великого потоку кандидатів на посаду судді відбірковий процес не має високої конкуренції, що може призводити до нижчої якості підготовки та зниження мотивації до самовдосконалення.

3. Неналежні умови навчання. Часто кандидати на посаду судді стикаються з недостатньою матеріально-технічною базою для навчання, відсутністю екіпірування та незручними умовами для проведення тренувальних занять та обслуговування матчів. Це гальмує розвиток необхідних навичок і знижує рівень підготовки молодих арбітрів.

4. Брак психологічної підготовки. Судді часто стикаються з великим тиском з боку гравців, тренерів та вболівальників, що вимагає спеціальної підготовки. Багато хто залишає суддівство через надмірний психологічний пресинг, відсутність підтримки та методик для подолання стресових ситуацій.

5. Недостатній рівень фізичної та льодової підготовки. Судді повинні мати високий рівень фізичної витривалості, швидкості пересування та високої реакції, також і заради уникнення зіткнень з гравцями. Зазвичай судді – колишні гравці, які вже мають базові навички катання, проте люди, що не мали професійного досвіду в хокеї, стикаються з великими труднощами через відсутність спеціалізованих тренувань на льоду та в залі.

6. Обмежений доступ до міжнародного досвіду. В Україні недостатньо програм обміну та навчання суддів за кордоном. Переважно таку можливість отримують судді міжнародної категорії, що обмежує доступ молодих арбітрів до передового досвіду та методик підготовки. Внаслідок цього багато молодих суддів змушені розвиватися самостійно без можливості перейняти найкращі практики світового рівня [6].

Окрім уже згаданих проблем, значним викликом є відсутність чіткої кар'єрної перспективи для суддів. Молоді арбітри часто не мають мотивації для розвитку, оскільки підвищення їхньої кваліфікації та просування кар'єрними сходами відбувається без чітких критеріїв. Відсутність ефективної системи наставництва та підтримки від досвідчених суддів ще більше ускладнює цей процес, що може знижувати рівень зацікавленості молоді у суддівській діяльності [2].

Ще однією важливою проблемою є недостатнє використання сучасних технологій у підготовці суддів. В інших країнах активно застосовують відеоаналіз, симуляційні програми та електронні тести для оцінки рівня знань і навичок судді. В Україні ж такі методи використовуються вкрай рідко, що не дозволяє суддям швидко адаптуватися до змін у правилах та покращувати свої навички через практичний аналіз ігрових ситуацій. Впровадження цифрових інструментів могло б значно покращити якість підготовки суддів та їхню професійну компетентність [1].

Висновки. Впровадження системи навчання суддів за рівнями, подібної до моделі Hockey Canada, підвищення стандартів фізичної та психологічної підготовки, а також розширення міжнародного співробітництва можуть значно покращити ситуацію. Необхідно створити умови для підготовки суддів на високому рівні, що сприятиме підвищенню якості суддівства та розвитку хокею в Україні.

Список використаних джерел.

1. Дусь С. В. Відбір суддів в баскетболі на сучасному етапі / С. В. Дусь, Л. І. Пільганчук // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – Випуск 19. – Том 1. – 2015. – С. 149.
2. Маніло Ю. В. Підготовка арбітрів різної кваліфікації до професійної діяльності в футболі : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 20.00.01 – олімпійський і професійний спорт. Львів, 2015. 20 с.
3. Федерація хокею України. Програма підготовки юних арбітрів [Електронний ресурс]. 2019. Режим доступу: <https://fhu.com.ua/news/startuvala-programa-pidgotovki-yunikh-arbitrivstartuvala-programa-pidgotovki-yunikh-arbitriv/> (дата звернення: [20.03.2025]).
4. International Ice Hockey Federation. IIHF Rule Book and Officiating Guidelines [Електронний ресурс]. 2023. Режим доступу: <https://www.iihf.com> (дата звернення: [20.03.2025]).
5. Hockey Canada. Officiating Program Development [Електронний ресурс]. 2022. Режим доступу: <https://www.hockeycanada.ca> (дата звернення: [20.03.2025]).